

Collegial = Tidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 2. Den 10 Januar 1801.

Trykt i Kjøbenhavn hos Direktør Johan Frederik Schult.

Undertegnede ere Redaktører, Forlæggere og Udgivere af
denne Tidende:

Christian Knudsen. Peter Johan Monrad.

Cancellieskriver og Assessorer i det danske Cancellie.

Fovgivninger.

Under 19 December s. A. er, igjennem det danske Cancelli, udsærdiget en Forordning, som bestemmer de Betalinger, der tilkomme Rettens Betjente i Danmark for Embeds-Forretninger. Dens væsentlige Indhold er følgende: At, ligesom Hs. Majestæt allerede har, ved Sportel Reglementet for Norge, foreskrevet de Betalinger, som tilkomme Rettens Betjente i bemældte Rige for Embeds-Forretninger; saa har Allersøstamme og fundet fornødent, note at bestemme de Salavier, som Rettens Betjente i Danmark maae nyde for deslige Forretninger, samt at tilføie passende Straffe for dem, som maatte gjøre sig skyldige i Overtrædelser af de ved denne Anordning fastsatte Regler, hvilke ere, som følger:

i ste

1ste Afdeling. Om den Betaling, som tilkommer Rettens Betjente for de Forretninger, hvilke henhøre til Doms Erhvervelse og Vidnesføring, m. v. 1ste Kapitel. Angaaende Rettens Betjente ved Under-Retterne. 1ste Artikel. Rettens Betjente ved Under-Retterne i Kjøbstederne. A. Dommerens Betaling. a. a. Sager, hvis paagjældende Sum er 15 Rdlr. og derover, samt Sager, hvis Gjenstand ikke er Penge eller Penges Værd,

- 1) En Hoved-Stevnings Udstedelse af Dommeren, hvad enten det er Doms- eller Vidne-Stevning, eller begge tillige, betales med 32 St. a. Naar Parterne bruge private Stevninger, eller Kalds-Sedler, betales intet til Dommeren for Udstedelsen. b. Den, som begjærer Stevningen udstedt af Dommeren, indleverer til ham et Koncept dertil, med en derpaa tegnet, af Requirenten eller hans Fuldmægtig underskreven, Begjæring om Stevningens Udstedelse. c. Tilligemed dette Koncept lader den Stevnende følge en Kopie deraf, hvilken Dommeren leverer ham tilbage, med Paategning om dens Indleverelse. d. For den ovenanførte Betaling skal Dommeren reenskrive, og ved Underskrift autorisere samt forsegle Stevningen. e. Betalingen for Stevningens Udstedelse er den samme, hvad enten een eller flere Personer derved indvarsles.

- 2) For en Stevnings Forkyndelse betales, for hver Pers

Person, som stævnes, enten det er Part eller Vidne, til hver af Stevningsmændene 12 Sk.

3) For Sagens Anhangiggjørelse i Retten, ved Stevningens Fremlæggelse, betales (hvad enten det er i en Doms- eller Vidne-Sag, eller Stevning til begge Dele under eet) til Dommeren 48 Sk., uden Hensyn til, om een eller flere Personer stævnes.

4) For en Kjendelse om Opsættelse, betaler den Part, som begjærer Opsættelsen, 12 Sk. til Dommeren, hvad enten Opsættelsen bevilges eller ikke.

5) For Vidners Afhørelse betales til Dommeren for hvert af de 2de Vidner, som føres, hvad enten der til samme fremsættes eet eller flere Spørgsmaal, 32 Sk.; men for hvert Vidne, som afhøres, naar de ere flere end 2de, ikkun 24 Sk. a. Naar et Vidne, efterat det første Gang er afhørt, affediges fra Retten, fordi Parten ikke har videre at tilspørge det, og det siden igjen begjæres yderligere afhørt, da betales derfor, som for et nyt Vidnes Afhørelse. b. Afhørelsen af godvilligen mødende Vidner betales ligesom er anført om stævneede Vidner. c. For Kontra-Quæstioner, som Indstævneede, uden Kontra-Stevning, fremsætter, betales intet, naar ikkun 5 Quæstioner fremsættes til hvert Vidne; men, dersom den Indstævneede fremsætter flere end 5 Kontra-Quæstioner, da betaler han til Dommeren det Halve af hvad Citanten betaler for hvert Vidne.

6) For.

- 6) For at underskrive og forsegle Tingsvidne-Akter, betales til Dommeren 20 Sk. af den Part, som løser Akten, hvad enten det er Citanten eller Indstevnede.
- 7) For en Eragtnings- eller Interlocutorii-Kjendelses Affigelse, enten i Doms- eller Vidne-Sag, betales til Dommeren 32 Sk. af den, ved hvis Exception Kjendelsen er anlediget. a. Dommeren er ikke pligtig at paakjende ved een Eragtning flere end een Exception, og de for samme af Parten anførte Argumenter, omendkjøndt Parterne paa een og samme Tid kunne have indladt flere særskildte Exceptioner eller Poster til Eragtning. Men for enhver særskildt Exception eller Post, som paakjendes ved Eragtning eller Kjendelse, betales til Dommeren efter foranførte Bestemmelse. b) Naar en Exception, som eensgang af Dommeren ved Kjendelse er paakjendt, igjen fremsættes, (f. Ex. en Exception, som er fremsat imod eet Vidne eller imod een Qvæstion til et Vidne, igjen fremsættes imod de følgende Vidner i samme Sag, eller imod samme Qvæstion til de følgende Vidner i samme Sag) og Omstændighederne ere saadanne, at Dommeren kan, i de følgende Kjendelser, henholde sig til den første affagte Kjendelse, uden at bruge nye Argumenter, da betales intet for saadanne Kjendelser.
- 8) For en Kontra-Stevnings Udstedelse, naar samme skeer af Dommeren, saa og for Forseglingen, betales til Dommeren, ligesom for en Hoved-Stevnings Ud-

stedelse, 32 Sk. a. Om Kontra-Stevningers Udstedelse gjælder det samme, som forhen er anført om Hoved-Stevningens Udstedelse. b. For Forkyndelsen af en Kontra-Stevning betales til Stevningsmændene ligesom for en Hoved-Stevnings Forkyndelse.

9) For en Kontra-Stevnings Anhangiggjørelse i Retten, betales, ligesom for Hovedstevningens Anhangiggjørelse, 48 Sk.

10) For en Kontinuations-Stevnings Udstedelse, hvad enten det er Hoved- eller Kontra-Stevning, betales til Dommeren det samme, som for Hoved-Stevningens Udstedelse, 32 Sk. a. For en saadan Stevnings Anhangiggjørelse i Retten, betales til Dommeren det samme, som for en Hoved-Stevnings Anhangiggjørelse, 48 Sk. b. Om Udstedelsen gjælder det samme, som er anført om Hoved-Stevningens Udstedelse. c. Forkyndelsen af saadan en Stevning betales til Stevningsmændene, ligesom Hoved-Stevningens Forkyndelse.

11) Naar en Sag optages til Doms, betaler Citanten til Dommeren 96 Sk. for at forfatte, affige, underskrive og forsegle Dommen; ligesaameget betales af Kontra-Citanten, naar denne, i Folge Kontra-Stevning, har paaftaaet Kontra-Prætesioner paafljendte.

12) For at underskrive og forsegle den Doms-Akt, som den Indstevnede, der ei har paaftaaet Kontra-Prætesioner

floner paadømte, men blot procederet til Frisindelse og Proces-Omkostninger, forlanger beskrevet, betales til Dommeren 32 Sk.

- 13) Den Indstevnede betaler intet til Retten, naar han alene fremsætter sine Indsigelser imod Sagsmaalet, uden Kontra-Stevning.
- 14) Ved Gjæste-Rets og, i Almindelighed, alle Extra-Rets Sager, naar de ere af den Beskaffenhed, at Retten kan holdes paa det sædvanlige Tingsted, betales i alle Stykker det Dobbelte af hvad i forestaaende §§. er bestemt. Stevningers Forkyndelse ved Gjæste- og Extra-Retter betales med 16 Sk. til hver af Stevningsmændene, for hver Person, som stevnes.
- 15) Udi Aasteds- eller saadanne Sager, ved hvilke Retten, endskjøndt Stevning er foregaaet, ei kan holdes paa det sædvanlige Tingsted, betales (foruden Gebyrer, som i Gjæste-Rets Sager) til Dommeren, for den første Dags Forretning, 4 Rdlr.; for den anden Dags Forretning, 3 Rdlr.; for tredie Dags Forretning, 2 Rdlr.; og siden for hver Dag Forretningen vedvarer, 2 Rdlr. Forestaaende Betaling erlægges til Dommeren, omendskjøndt Forretningen ikke varer en heel Dag. Dog bør Dommeren møde paa Aastedet saa betids, som Veiens Længde tillader, og ei ophøre med Forretningen før end Aften, med mindre Parterne selv begjære Forretningen afbrudt eller udsat.
- 16) Udi Politi-Domsfager, som enten efter Øvrigheds

dens Befaling udføres, eller som Rettens Betjente selv, efter Embeds Medfør, foranstalte, nyde de ingen Betaling. Men i de Politi-Sager, som af Private forlanges behandlede, skal, i de Tilfælde, hvor Politi-Ret, i Følge Loven og Anordningerne, finder Sted, Dommeren være berettiget til at forordre Betaling efter den, for de almindelige Ting-Sager, ved dette Reglement fastsatte Takt.

- 17) For Justits-Sagers Behandling og Paadømmelse, nyder Dommeren ingen Betaling; derimod tilkommer ham Erstatning, efter rigtig og specificeret Regning, for haste virkelige Udgifter. Denne Erstatning udredes af den Tiltalte, naar han befindes skyldig, og hans Bo formaaer at betale. I Mangel heraf udredes samme af Sigt- og Sagesalbs-Kassen, eller af det vedkommende Distrikt, efter Sagens Beskaffenhed.
- 18) I Sager, om ulovligt Krohold og Brændeviinsbrænden, i Følge Forordningen af 2 August 1786, betaler Angiveren til Dommeren i alt 16 Sk. for Sagens Behandling; men, for at bivaane Inquisitioner, om ulovligt Krohold og Brændeviinsbrænden, i Følge bemældte Anordnings 8de §., betales til Dommeren af Angiveren 3 Rdlr. for hvert forskjelligt Sted, hvor Inquisitionen, efter Angiverens Anmældelse, foretages
- 19) For at imodtage en Ed efter Dom, betales til Dommeren 16 Sk.; men, dersom der, til saadan Eds Af-
læg-

læggelse, udtages Stevning, da betales for Stevningens Udstedelse, Anhängiggjørelse og Forkyndelse, det samme, som forhen i Henseende til disse Poster er bestemt. Betalingen for Edens Imodtagelse udredes af den, som aflægger Eden. For Bekræftelse af Udskrifter af Protokollen betales ligesom for Tingsvidner er anført.

20) For at imodtage til Protokollen en Deklaration om et eller andet, som ikke henhører til nogen, ved Retten staaende og forhen der anhängiggjort, Sag, betales til Dommeren 24 Sk., hvilke erlægges af den, som begjærer at faae Deklarationen indført i Protokollen. For Udskriftens Bekræftelse betales, ligesom for Tingsvidner er bestemt.

b. b. Sager, hvis paagjældende Sum er under 15 Rdlr.

21) I alle Doms- og Bidne-Sager, hvis paagjældende Sum er under 15 Rdlr., betales, i alle Tilfælde, ikkun det Halve af det, i forestaaende §§ bestemte Salarium til Dommeren. a. Dette gjælder baade om Gjælds-Sager, hvor den omtvistede Sum er bestemt i Penge, saa og om Sager, hvor den omtvistede Tings Værdi kan med Visshed ansættes til mindre, end 15 Rd.; ligeledes gjælder det om Arve-Legitimations-Tingsvidner, naar den Arv, for hvis Skyld Arve-Legitimations-Tingsvidnet erhverves, kan med Visshed bestemmes til mindre end 15 Rdlr. b.

Ved Bestemmelsen af den omtvistede Sum, kommer blot Sagens Hovedstoel i Betragtning, saaledes, at Renter og Omkostninger ei beregnes med, til at udgjøre Summen.

22) For Gjæste- og Extra-Rets Sager, hvis Sum er under 15 Rdlr., betales ikkun det Halve af, hvad forhen i dette Reglement er bestemt, som Betaling til Dommeren.

B. Skriverens Betaling. a. a. Sager, hvis paagjældende Sum er 15 Rdlr. og derover; saa og Sager, hvis Gjenstand ikke er Penge eller Penges Værd.

23) For at føre Protokollen i en Doms-Sag, hvad enten den tillige er Vidne-Sag eller ikke, betaler Ekstanten til Skriveren 48 Sk., uden Hensyn til Sagens Vidtløstighed. Det samme betales for at føre Protokollen i en Vidne-Sag, som ikke tillige er Doms-Sag.
(Fortsættelsen følger.)

Ved Reskript, af 2 Januar d. A., til Kjøbenhavns Magistrat er det fastsat: at den Gotgjørelse af 260 Rd. aarligt, som er tillagt Kjøbenhavns Rodemestere og deres Oldermænd for Indquarterings-Frihed, skal, fra sidste Mikkelsdag at regne, udredes af Indquarterings-Kassen, i Stedet for at samme, siden Reskriptet af 19 Mai 1797 udkom, har været udbetalt af Renovations-Kassen.

Blandede Efterretninger.

Kortegnelse paa de Bygninger i Kjøbenhavn, der hidtil ere opførte og under Arbeid, paa de ved Ildbranden i Aaret 1795 afbrændte Grunde:

	For.	Side.	Baghuse.
i Aaret 1795	163	124	94
" 1796	172	86	63
" 1797	130	45	41
" 1798	74	32	16
" 1799	40	16	10
" 1800	18	4	3
I alt	597	307	227

udgjøre 600 Byggepladse, hvorudi følgende Værker ere anlagte og i Brug: 27 Bryggerier, 41 Brændeviins-Værker, 10 Bagerier, 4 Farverier, 3 Garverier, 2 Sukker-Raffinaderier og 2 Apotheker.

Af de ved bemældte Ildbrand ledigblevne Pladser, ere følgende endnu ubebyggede: i Farvegaden 5, Løvensdalstræde 4, Studistræde 5, ved Vester- og Nørre-Bold 3, i St. Peders Stræde 4, Mikkelbryggersgade 3, Slutterigaden 3, Hestemøllestræde 1, Rattesundet 10, lille Larsblørnstræde 1, Teglgårdstræde 6, paa Nytorv 1, i Snaregaden 1, Kompagnistræde 1, Læderstræde 1, Reverentsgaden 1, ved Holmens Revier 1 og paa nye Amager Torv 1; i alt 52 ubebyggede Pladse.

I det kongelige danske Videnskabernes Selskabs
Møde,

Møde, den 2 Januar d. A., forelæste Hr. Overhofmarschal Hauch en Beretning om de Fremfridt, den vigtige galvaniske Opdagelse har gjort, indtil denne Tid, foreviste de ældre og nyere Forsøg, med Bemærkninger over Ligheden og Uligheden imellem den saa kaldte Galvanisme og Elektriciteten.

Følgende udenlandske Lærde ere optagne til Medlemmer af dette Selskab:

Hr. Baron Peter Niclas v. Gedda, Ridder af Nordstjern-Ordenen.

Hr. Johan Gottl. Gahn, Assessor i Bergs-Kollegiet i Stokholm.

Hr. Professor Daniel Melanderhielm, Ridder af Nordstjern-Ordenen og Sekretær i det stokholmske Videnskabs-Akademi.

(Fortsættelse af Esterretningen om Egnen ved Frederiksværk.)

Peirembert var den første, som søgte ret at nytte Bandet i Arras; han kom i Aaret 1751 til Stedet, anlagde af de Bandværker, som nu findes der, de 3 Sluser, hvilke dog siden af van Dockum maatte ombygges, og medbragte det der endnu værende Boerværk med en Boermester ved Navn Lorenz Juacher. Hans Hensigt var, at levere smedede Jern-Kanoner. I Peiremberts Tid fik Stedet Navn af Frederiksværk, og efter nogle mislykkede Forsøg, blev det, med de saa der værende

rende Indretninger, og en Strækning Land af 1600 Alen paa hver Side af Kanalen imellem Arrøse og Isefjorden, overdraget nu afdøde General-Major v. Elasse i Aaret 1756. Hans stæbende Mand bragte dette Sted i Flor ved mangfoldige nyttige Anlag, hvoraf fortrinligen udmærker sig: det betydelige Krudtværk, Kanonstøberiet og adskillige Dyne til støbt Jern-Arbeide, tilligemed mange Bygninger og Værksteder for nyttige Handværkere. Kanalen, gravet i den løse Sand, som saa ofte ved Nedskud syldte den og derved sinkede Vandets Aflob, blev med meget uønskeligt Arbeid og stor Bekostning omplantet med Træer, hvis Rødder nu sikre for denne Ulempe, og hvis Grene give Skygge for Solen og Læ for Vinden; ved at frede nogle Bøgepururer, beplante og besaae de aabne Pletter, haves nu en Skov ved Gaarden i bedste Vext, som giver de herligste Promenader og gjør Stedet udmærket behageligt. At tale om denne Mands store og vel udførte Foretagender, hvormed han har stiftet saa meget godt, kan her ikke have Sted, men henhører til en særegen Biographi, som man maa ønske, at een eller anden heldig Pen vilde tage fat paa, for derved at frembringe Nationens Tak for det Gode, han i levende Live og efter sin Død har stiftet. Her kan ei andet bemærkes, end det, som til Egnens, Landvæsenets og Bondestandens Opkomst er foretaget i hans og de senere Tider, hvortil Frederiksværk i denne Mands Hænder, og ved de af ham udbredte nye Næringsveie,

har

har bidraget saa meget. Til dette Steds Fremvært blev
 det allernaadigst bevilget, at Indvaanerne af Bondestan-
 den udi de 4 Sogne: Kregome, Binderød, Meelby og
 Thorup skulde være befriede for de lange Høveri-Reiser
 til Esferom og Frederiksborg, frie for Velarbejde i Am-
 terne, imod at gjøre Høveri til det nærmere liggende
 Frederiksværk; at de, som bleve antagne og oplærte ved
 Fabrikken, maatte være fritagne for Udskrivning. I Å-
 ret 1768 bleve de aldeles skilte fra Frederiksborg og
 Kronborg Amter, tillagte Frederiksværk, som Godsbon-
 der, og de samme først tilstaaede Jorder bevilgede som Ho-
 vedgaards-Taxt; Fabrikken fik den Rettighed at brygge,
 brænde, bage, med Konsumtions Frihed til egen og
 Gaardens Brug, Frihed for Told-Afgifter af adskillige
 ikke til Handel men ene til dens Opkomst og Fremvært
 høiftnødvendige Vare og raae Materialier. Det vil og
 vise sig, naar Regnskaberne førend Året 1756 og de for
 de senere Tider sammenlignes, at disse Bevillinger
 og tilstaaede Fordele paa anden Maade rindeliggen have
 tilveiebragt den kongelige Kasse det, som her paa viste
 Maader er skjænket og bortgivet. I Indtægterne for
 samme ville, ligesom forhen, År for År være og til-
 tage, naar dette betydelige Anlæg udbredes og forsøges,
 og dertil fremdeles forundes Understøttelse. Folkemæng-
 den og Velstanden blandt denne er forøget og i daglig
 Tiltagende. Hvor kan der vel opvises en Plet af Landet,
 hvor der, som her, paa 800 Tønder Hartkorn tælles,

for.

foruden Gaardmand, 402 Huusmands Familier, hvilke alle finde deres Udkomme? I Aaret 1776 blev endvidere af treende Bønders Jorder Norup, Fornerup og Grøaaasee, en Hovedgaard oprettet i Thorup Sogn, uden at dette skadede Folkemængden; dette skede fornemmelstgen for at frelse de derpaa liggende betydelige Skovholme fra Odelæggelse. General-Major v. Classens Omsorg har man alene at takke for, at de Skove, der fandtes, endnu have. Som bekjendt døde denne dristige Mand i Aaret 1792, og efterlod sig et Testament med Rodicil; udi det første bestemte han, hvorledes der skulde forholdes med hans Eiendommens og Midlers Bestyrelse og sammes Anvendelse til offentligt Brug; men, betænkende hvor vanskeligt et saadant, som det omtalte, Fabriksteds Vedligeholdelse og Tilsyn vilde blive for en Direktion, havde han i Rodicillet bestemt: at Fredesriksværk med Tilhørende, skulde tilbydes Hs. H. D. Feltmarskallen Prinds Carl, Landgreve til Hessen-Kassel, paa de Vilkaar: istedetfor en Kjøbe-Summe, een gang for alle, aarligen at betale 7000 Rdlr. udi Renter eller Afgift til hans oprettede Fidei-Kommis, i hvilket Fald, naar Tilbuddet blev modtaget, dette Sted aldeles skulde udgaae fra Fidei-Kommisset, og samme ei videre besatte sig dermed, end at oppebære de bestemte 7000 Rd. aarligen og sørge for deres Anvendelse.

(Fortsættelsen følger.)

Fra Amtmanden over Romdals Amt er, til det danske Cancelli, blevet indberettet, at Examinatus Juris, Peter Ludvig Munthe Bull, paa Gaarden Gladset i Oværnes Præstegjeld og Nordmoers Fogderi, i Betragtning af den kummerlige Forsatning, i hvilken denne Egns Beboere, og fornemmeligen de, som søge deres fornemste Næring paa Havet, ved Kornhøstens mislige Udsald i Fjor og Fiskeriets, især Sildefangstens, Standsning ere blevne satte, har, foruden 130 Rdlr., som han tilforn i Fjor Sommer havde stienket de fattigste Almuesfolk, estergivet endeel Bønder og Opsiddere de til ham skyldige Restancer af Tiender, Landskyld o. s. v., hvilke, efter den af vedkommende Sørenskriver attesterede Fortegnelse, beløbe sig til 478 Rdlr. 45 Sk.

Under 9 d. M. er det tilladt Over-Krigskommisær H. J. Birch at indrette et Begravelsessted for sig og Familie, i Nærheden af hans eiende Gaard, Moisomhed, i Onsø Sogn under Aggershuus Stift, dog at vedkommende Kirke og dens Betjente derved intet afgaae i deres lovlige Rettigheder.

Pedige Embeder.

Under det danske Cancellie: Birkerød Sogneskald i Sjælland, 264 Rdlr.; Sigdals Sogneskald i Aggershuus Stift, 500 Rdlr.; Grundfør og Spørring Sogneskald i Aarhus Stift, 280 Rdlr.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 9 Januar
er

er den til de nordamerikanske Stater bestemte Minister, Resident og General-Konsul, P. B. Olsen, befuldmægtiget til geheime Legations-Raad, med virkelig Etereraads Rang; Kirurg J. A. Schneider til Assistent ved det for Radesygen anlagte Sygehuus i Flekkefjord; Sognepræsten for Søllerød Menighed i Sjælland, E. Nyeholm, til Sognepræst i Nyborg; Hospitals-Præsten i Kolding, M. H. Jürgensen, til Sognepræst for Høe og Ørby-Menigheder i Ribe Stift; den residerende Kapellan for Næs Præstegjæld, H. E. Moltkau, til Sognepræst for Hurdalens Menighed i Aggershuus Stift; Sognepræsten for Spander Menighed, E. M. Krarup, til Sognepræst for Alslev og Høstrup Menigheder i Ribe Stift; Kand. Theol. F. Bloch til Sognepræst for Avong og Lyhne Menigheder i Ribe Stift; Kand. Theol. S. E. E. Fog til Sognepræst for Spander Menighed i Ribe Stift.

Under det tydske Cancellie: Den 2 Januar er Pastor til Meukirchen i Zonder Amt, A. E. J. Schmidt, konfirmeret til 3die og dansk Præst ved Stadskirken i Zondern; Kjøbmand H. C. Juncker ligeledes til Raadmand i Zondern.

Under Generalitetet: Den 2 Januar er den ved Kronprindsens Regiment til Fods staaende Auditor, Over-Auditor Wienken, efter Ansøgning, i Raade afskediget med Pension.